

Yhteenvedo: Kunnanhallitusten työpaja 04.02.2026

Vehreä metropolimme -visio 2040

Kysymys: Kuvaako Vehreä metropolimme -visio 2040 edelleen mielestänne hyvin seutuyhteistyön ja kaupunkiseudun tulevaisuuden tahtotilaa? Perustele huomiosi.

Tiivistelmä johtopäätöksistä

- Visio koetaan pääosin edelleen **ajankohtaiseksi ja toimivaksi**. Monet kuitenkin näkevät tarpeen sen päivittämiseksi tai terävöittämiselle vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä tai nostamaan kunnianhimon tasoa. Vain harva haluaa vision täydellistä uusimista.
- Luottamushenkilöillä on jonkin verran **epäselvyyttä strategian tarkoituksesta ja “lentokorkeudesta”**: osa korostaa brändiä ja viestintää, osa vision realistisuutta ja kaipaa konkretiaa (joka kuuluu toteutusohjelmaan).
- Monilla luottamushenkilöillä on ymmärrettävästi toiveita itselle tärkeiden **sisällöllisten asioiden nostamisesta visiotasolle**. Riskinä kuitenkin olisi visiotekstin paisuminen, jos siinä täytyisi huomioida kaikkien näkökulmat.
- Samalla on kuitenkin varmistettava, että **“sukupolvia yhdistävä kestävä siirtymä”** avautuu kaikille ja se voidaan edelleen vision johtoajatuksena allekirjoittaa. Samoin **“vehreys”** jakaa osin mielipiteitä.

Jaetut huomiot

- **Metropoliajattelua** pidetään yleisesti hyvänä ja tavoittelemisen arvoisena, ja sen nähdään kuvaavan kasvua, rohkeutta ja kansainvälistä suuntaa.
- Yhteistyötä ja yhteisvastuuta arvostetaan ja sitä halutaan korostaa enemmän: **yhteistyö seudun kuntien kesken tunnistetaan vision keskeiseksi vahvuudeksi** ja tulevaisuudessa entistä tärkeämmäksi menestystekijäksi.
- **Kasvu** nähdään välttämättömänä elinehtona, mutta sen tulee olla hallittua ja kestävää.
- **Elinvoima, osaaminen, työpaikat ja yritykset** nousevat toistuvasti esiin vision todellisenä menestyksen ytimenä.
- Hyvinvointi ja asukkaat koetaan tärkeiksi. Moni kaipaa selkeämpää **ihmislähtöistä otetta** visioon ja sen muotoiluun.
- **Kestävyys ja ilmastonmuutos** nähdään pysyvinä, yhteisinä haasteina, joihin vastaaminen on edelleen olennainen osa visiota.
- Visio koetaan **ylätasoisena ja joustavana**. Tämä mahdollistaa erilaiset tulkinnat, jolloin se koetaan helpommin hyväksyttäväksi. Toisaalta muutamat kokevat ylätasoisuuden vaikeasti ymmärrettävänä, varovaisena tai **liian yleisluontoisena**.
- Jotkut kokevat **“sukupolvia yhdistävän kestävän siirtymän”** vaikeasti avautuvaksi. Sen merkitystä ei ymmärretä ja/tai se koetaan epärealistisena elementtinä visiossa.

Erimielisyydet

- ”**Vehreä**”-termin merkitys jakaa vahvasti mielipiteitä: osa pitää sitä erottavana, ajankohtaisena ja identiteettiä vahvistavana, kun taas toiset kokevat sen epämääräiseksi, kliseiseksi tai toissijaiseksi (tilalle useimmiten halutaan elinvoimaa ja kasvua)
- Joidenkin mielestä ”**vehreys**” ja ”**metropoli**” ovat **ristiriitainen** tai vaikeasti ymmärrettävä yhdistelmä.
- **Kansainvälisyyden rooli** on epäselvä: jotkut pitävät sitä keskeisenä kasvun ajurina, toiset kyseenalaistavat kansainvälisyyden merkityksen visiossa - mitä termillä oikeasti tarkoitetaan ja onko seutu aidosti kansainvälinen?
- **Tampereen rooli seudun ”veturina”** herättää ristiriitaa: toiset pitävät sitä luontevana ja hyödyllisenä, toiset kokevat näkökulman liian Tampere-keskeiseksi seudun kokonaisuuden kannalta.
- **Kasvun ja hyvinvoinnin painotuksesta on erimielisyyttä**: osa korostaa talouskasvua ja kilpailukykyä, osa ihmisten, turvallisuuden ja luonnon hyvinvointia ensisijaisina tavoitteina, joiden tulisi näkyä visiossa.

Lumoava arki -kärki

Kysymys: Ovatko strategisessa kärjessä kuvatut, tavoitellut asiat edelleen osuvia? Miltä osin strategisen kärjen kuvausta tulisi mahdollisesti päivittää muuttuneessa maailmassa?

Tiivistelmä johtopäätöksistä

- **Turvallisuusteemat** selvästi korostuvat mahdollisesti uuden ja muuttuneen toimintaympäristön vuoksi. Toisaalta turvallisuus ymmärretään laajasti paitsi fyysisenä myös sosiaalisena ja psykologisena turvallisuutena.
- Samoin talouden matalasuhdanne ja heikko työllisyyskehitys korostavat **työpaikkojen ja elinkeinojen merkitystä** keskeisenä osana myös arkea.
- Osittain ”Lumoavasta” halutaankin ”**palata perusteisiin**” (esim. sujuvuus, jaksaminen, tulot/työpaikat, turvallisuus).
- Keskeinen jakava kysymys on **yksityisautoilu** ja sen näkyminen strategiassa, jossa tällä hetkellä korostetaan **kestäviä liikkumismuotoja** (pyöräily, joukkoliikenne).
- Erityisesti tässä strategisessa kärjessä monet keskustelussa pyörineet ehdotukset liittyvät enemmän **konkreettisiin toimenpiteisiin** (esim. osallisuuden edistäminen) ja täten toimenpideohjelman tasolle.

Jaetut huomiot

- **Arjen sujuvuus** nousee kaikkein keskeisimmäksi tavoitteeksi, ja sen nähdään olevan hyvinvoinnin, elämänlaadun ja pitovoiman perusta.
- ”**Lumoava arki**” -käsitettä **kyseenalaistetaan** laajasti, ja tilalle toivotaan selkeämpää, konkreettisempää kieltä, kuten ”toimiva”, ”sujuva” tai ”turvallinen” arki.

- **Turvallisuutta** korostetaan vahvasti ja se ymmärretään laajasti: fyysisenä, sosiaalisena ja psykologisena turvallisuutena, ennakoitavuutena ja vakautena arjessa.
- **Työpaikat ja elinkeinoelämä** nähdään olennaisena osana arkea, ja niiden puuttuminen tai vähäinen näkyvyys kärjessä koetaan puutteena.
- **Asukasosallisuus, yhteisöllisyys ja yksinäisyyden ehkäisy** nähdään tällä hetkellä riittämättöminä, ja niiden vahvistamiseen kaivataan uusia, konkreettisia keinoja.
- **Eriarvoistumisen ja segregaaation ehkäisy** tunnistetaan keskeiseksi hyvinvoinnin ja turvallisuuden kysymykseksi.
- **Lasten, nuorten ja senioreiden äänen** kuulumisesta kannetaan huolta: mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet?
- **Monimuotoinen asuminen koko seudulla** (kaupunki–maaseutu–kylät, monisukupolvisuus, asumismuodot, hallintamuodot) koetaan vahvuudeksi, jota tulee tietoisesti vaalia ja kehittää.
- **Palveluiden saavutettavuus** nähdään keskeisenä asukaskokemuksen mittarina.
- **Liikkumisen sujuvuus kaikilla kulkumuodoilla** (joukkoliikenne, kävely, pyöräily, auto) tunnistetaan arjen toimivuuden edellytykseksi.
- **Luonnon ja lähiluonnon merkitys** arjessa, erityisesti hyvinvoinnin, liikkumisen, virkistyksen ja kasvatuksen näkökulmista.
- **Seudullinen yhteistyö** ja kuntarajojen ylittäminen koetaan välttämättömäksi, jotta palvelut ja arki aidosti toimivat (esim. asumisratkaisut, liikenne ja liikkuminen, liikuntapalvelut, muut palvelut)
- **Yhteistyö järjestöjen/kolmannen sektorin kanssa** hyvinvoinnin edistämässä pitäisi ottaa paremmin huomioon.

Erimielisyydet

- **Yksityisautoilun roolista ollaan eri mieltä:** osa painottaa vahvasti sen huomioimista arjen realiteettina, osa korostaa joukkoliikennettä ja kestäväää liikumista.

Fiksu kasvu -kärki

Kysymys: Ovatko strategisessa kärjessä kuvatut, tavoitellut asiat edelleen osuvia? Miltä osin strategisen kärjen kuvausta tulisi mahdollisesti päivittää muuttuneessa maailmassa?

Tiivistelmä johtopäätöksistä

- Kun kasvu sakkaa, fiksun kasvun kärjen toivotaan entistä enemmän korostavan **työllisyyttä ja työpaikkoja**.
- Mahdollisesti edellä mainitusta johtuen **kasvun ja kestävyden vastakkainasettelu** on hieman korostunut keskusteluissa: työpaikat ja ekologiset rajat asetetaan vastakkain.
- Toisaalta **taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä kasvu** ja **vihreä teknologia** nähdään edelleen seudun tulevaisuuden menestystekijöinä.
- Lisäksi turvallisuusympäristön muuttuessa **perusinfrastruktuurin** (energia, sähköverkot) **vahvistaminen** nähdään paitsi kasvun mahdollistajana myös **huoltovarmuustekijänä**.

Jaetut huomiot

- **Työllisyys ja työpaikkojen syntyminen** nähdään seudun tulevaisuuden kriittisimpänä kysymyksenä, ja niiden toivotaan nousevan strategian ytimeen nykyistä selkeämmin.
- **Elinkeinopolitiikan seudullisuus ja kuntarajojen ylittäminen**, erityisesti yritysten sijoittumisen, kaavoituksen ja luvituksen näkökulmasta, toistuvat kommentteissa.
- **Kasvun halutaan olevan hallittua ja kestävä** (sosiaalisesti, ekologisesti, taloudellisesti)
- **Liikenneyhteydet** tunnistetaan kasvun selkärangaksi, ja erityisesti raideliikenteen ja joukkoliikenteen laajentamista pidetään välttämättömänä (esim. seutu työssäkäyntialueena).
- **Energia, sähköverkot ja huoltovarmuus** nähdään kasvun mahdollistavana perusinfrastruktuurina, jota on vahvistettava ennakoivasti.
- Osaavan työvoiman saatavuus, koulutuksen ja työelämän kohtaanto sekä ennakointi nousevat keskeisiksi **kilpailutekijöiksi**.
- **Uudet teknologiat ja toimialat** (esim. vihreä teknologia, puolustusteknologia, vety, energiaratkaisut) nähdään tärkeinä kasvun ajureina.
- Konkretian tarve korostuu: **kestävyys siirtymä, hiilineutraalius ja resurssiviisaus** vaativat selkeämpiä esimerkkejä ja toimenpiteitä.

Erimielisyydet

- **Kasvun ja kestävyden keskinäinen painotus**: osa korostaa voimakasta kasvua ja työpaikkoja ensisijaisina, osa korostaa ekologisten rajojen ensisijaisuutta ja näkevät hankalaksi kasvun ja kestävyden yhdistämisen.
- Kestävyteen liittyvät käsitteet jakavat mielipiteitä: erityisesti **”kestävä siirtymä” koetaan osin epäselväksi tai irralliseksi** käytännön toimista.
- **Joukkoliikenteen ja yksityisautoilun välinen suhde** jakaa näkemyksiä: osa painottaa raideliikennettä ja joukkoliikennettä, osa korostaa auton välttämättömyyttä kehyskunnissa.
- **Monikulttuurisuuden ja maahanmuuton** painotusta kyseenalaistetaan osin, erityisesti suhteessa työllisyyteen, koulutukseen ja veropohjaan.

Maailmalle auki -kärki

Ovatko strategisessa kärjessä kuvatut, tavoitellut asiat edelleen osuvia? Miltä osin strategisen kärjen kuvausta tulisi mahdollisesti päivittää muuttuneessa maailmassa?

Tiivistelmä johtopäätöksistä

- **Kansainvälisyys** tarkoittaa strategiassa, ihan tarkoituksella, **montaa eri asiaa**, joista useimmissa on vielä paljon tekemistä.

- Suhteellisen uusi strateginen kärki kärsii hieman kasvukivuista: sen **merkitys tunnistetaan**, mutta sitä pidetään osin liian **abstraktina**.
- Kuten toteutumisen arvioissa todettiin, "Maailmalle auki" ei ole edennyt etenkään seudun tasolla yhtä sujuvasti kuin kaksi muuta kärkeä. Seudun vetovoiman edistämiseksi kaivataan **entistä aktiivisempaa otetta**.
- Vetovoiman lisäksi toivotaan kiinnitettävän huomiota **pitovoimaan**, joka toisaalta kuuluu myös kahden muun kärjen alle (viihtyisyys, arki ja työpaikat).
- **Jännitteet** liittyvät pääasiassa **kansainvälisyyden hyötyjen jakautumiseen** seudun sisällä, **lentoliikenteen vs. raideliikenteen kehittämiseen** sekä **työperäisen maahanmuuton keskeisyyteen**.

Jaetut huomiot

- Kärkeä pidetään **tärkeänä**, mutta liian **heikkona ja abstraktina**.
- **Aktiivinen ote vetovoiman vahvistamiseksi** korostuu. Ei odoteta, että osaajat, yritykset tai matkailijat tulevat itsestään, vaan seudun tulee itse toimia aktiivisesti.
- Vetovoiman pariin vaaditaan huomiota myös **pitovoimaan**: Kotouttaminen ja juurtuminen nousevat strategian kriittiseksi perustaksi. Huomiota tarvitaan kielikoulutukseen, puolisojen työllistymiseen ja arjen sujuvuuteen.
- **Seudullinen yhteistyö** toistuu vahvana teemana: **kotoutuminen, matkailu, markkinointi ja elinkeinojen kehittäminen** tulisi tehdä yhdessä, **ei vain Tampereella** tai Tampere-vetoisesti.
- **Saavutettavuus** on keskeinen kilpailutekijä. Siihen liitetään lentoliikenne, junayhteydet, ratikka, lähijunat, tiestö ja toimiva joukkoliikenne.
- **Yliopiston rooli** nähdään kansainvälisyyden, elinvoiman ja osaamisen keskiössä, ja sen toivotaan näkyvän vahvemmin koko seudulla.
- **Elinkeinoelämän vahvistaminen, työpaikat ja yritysten sijoittuminen** koetaan strategian ydinasioiksi, joilla on myös kansainvälinen ulottuvuus.
- **Matkailussa** nähdään paljon hyödyntämätöntä potentiaalia, erityisesti järviseeuissa, maaseudulla ja Tampereen ulkopuolisissa kunnissa.

Erimielisyydet

- Osa kokee, etteivät **kansainvälistyminen** ja sen hyödyt kosketa **tasapuolisesti koko seutua**.
- Osa painottaa voimakkaasti **lentoliikennettä ja kansainvälisiä yhteyksiä**, kun taas toiset korostavat **raideyhteyksiä**, maata pitkin matkustamista ja huoltovarmuutta.
- **Maahanmuuton vaikutuksista työmarkkinoihin** esitetään ristiriitaisia näkemyksiä: toiset korostavat työperäisen maahanmuuton välttämättömyyttä, toiset kantavat huolta työttömyydestä ja kohtaanto-ongelmista.